

GLAZBENA OBITELJ

Giorgio Surian s obitelji u Istri: supruga Leonida, također glazbenica, te sinovi - mlađi Stefan, koji studira pjevanje na konzervatoriju, i stariji Giorgio koji studira ekonomiju, ali također lijepo pjeva

► smo snimali jednu ploču, ona je u pauzama plela čarape, a zatim joj je muž rekao da je njezin red i ona je skočila pred mikrofon, stavila ruku na bok i otpjevala ariju, kao od šale. Međutim, muž je tražio da ponovi jer nije bilo najbolje, a ona mu je odgovorila da nije dobro čuo i zatim su se pred svima malo svadali i sve je djelovalo jako familiarjano. Kad je on bio zadovoljan, ona se vratila na svoju stolicu i nastavila pesti čarape.

OSJEĆAJ ZAHVALNOSTI

NACIONAL: Možete li nam ispričati kako je otkriven vaš pjevački talent?

- Rođen sam i odrastao u Rijeci, a moji su roditelji imali restoran u Opatiji i nisu imali puno veze s muzikom. No ja sam već kao dijete slušao na radiju operne arije iz "Trubadura", "Nabucca" i drugih koje su me fascinirale. Pitao sam majku kakve su to pjesme, a ona nije znala odgovor jer nije bila muzički školovana. Kad sam imao deset godina, uštedio sam nešto novca i počeo kupovati singlice s najpoznatijim opernim arijama. Kasnije sam sakupio impozantnu kolekciju ploča s operama. Znači, nitko me nije usmjerio prema muzici, to je bilo u meni.

NACIONAL: Kako to da ste studirali u Ljubljani, a ne u Zagrebu?

- U životu slijediš onoga koga voliš. Moja supruga Leonida i ja upoznali smo se u Rijeci gdje sam išao u muzičku školu. Zatim je ona odlučila studirati klavir i pjevanje u Ljubljani i ja sam pošao za njom. Bilo mi je svejedno gdje studiram – jedino mi je bilo važno da pjevam. Nakon akademije zajedno smo se usavršavali na konzervatorijima u Trstu i Padovi. U to vrijeme već sam bio angažiran u riječkom kazalištu gdje sam stekao veliko scensko iskustvo. Debi sam imao u Rijeci s 20 godina u operi "Moć sudsbine" gdje sam pjevao tešku, basovsku ulogu. Tada se u riječkom kazalištu našao neki ne previše poznavati talijanski tenor, koji je pjevao neku malu ulogu u Scali. On me je pomno slušao i kad se vratio u Milano rekao je dirigentu u Scali da je u Rijeci čuo mladog perspektivnog basa. Nakon godine dana otisao sam na natjecanje u Busseto, Verdijev grad, a u ţiriju je bio i taj dirigent Scale, koji mi je rekao da sutradan dođem u Scalu na audiciju. Kako sam već bio iskusni pjevač, odmah su me primili na usavršavanje, a nakon samo šest mjeseci uskočio sam u baritonsku ulogu u

Rossinijem "Mojsiju" kao alternativa. Zatim sam na maloj sceni Scale pjevao u pet komornih opera, uslijedio je Beethovenov oratorij "Krist na Maslinskoj gori" u velikoj Scali i konačno 1982. godine pravi debi u Verdijevoj operi "Ernani" pod ravnateljem Ricarda Muttilja. Kasnije sam u Scali pjevao Verdijeva Guglielma Tellu i brojne druge Verdijeve likove.

NACIONAL: Koji profesori su najviše utjecali na vas?

- Na mene su najviše utjecale tri osobe. Prva je Antonio Beltrami, pijanist, orguljaš i dirigent, koji je bio sekretar milanske Scale, a zatim profesor na njihovoj školi. On me je tretirao kao sina; naučio me fraziranju, talijanskom belcantu i još mnogim detaljima. Drugi profesor je bio Gianpietro Malaspina kod kojeg sam učio tehniku pjevanja. I ta tehnika me dovela do milanske Scale. Treći je profesor povijesti teatra s likovne akademije, koji me naučio glumiti. Njima sve dugujem. Tu je i Cesare Manzoni, bivši direktor milanske Scale, koji je imao nevjerojatno veliko povjerenje u mene – da mi je čak 50 uloga u Scali. Kad sam pjevao na audiciji u Scali, on je trčao kao lud dolje i gledalište kako bi me slušao i od tada mi je uvijek davao podršku. Kad mi je ponudio da pjevam Don Basilića u "Seviljskom brijaču", pitao me mogu li pjevati ariju La Calugna

u originalu. Naime, Rossini ju je napisao jedan ton više i malotko je sposoban to otpjevati pa se uglavnom reže jedan dio. Rekao sam da će probati. I uspio sam. To je bila moja karta uspjeha. Uz iskrenost i autentičnost. Čim se počne folirati, nije dobro. Kasnije sam je pjevao skoro 30 godina u Scali.

MILIJUN LJUDI NA OPERI

NACIONAL: Jako malo ste nastupali u Hrvatskoj, osobito u Zagrebu. Što je tome bio razlog i da li ste se osjećali zakinutim što niste imali priliku pjevati pred hrvatskom publikom?

- Rođen sam u Hrvatskoj i kako mi je žao što nisam više pjevao u Hrvatskoj. Najgore mi je bilo kad sam prije dvije godine imao koncert u Glazbenom zavodu i kad su me na radiju naja-

vili kao "znamenitog talijanskog basa". Čak nisu znali da sam hrvatski! Bilo mi je teško... Sve je to ispalo nezgodno, no ne bih htio ulaziti u razloge zašto nisam češće nastupa u Hrvatskoj jer nikoga ne bih htio kritizirati. U Zagrebu sam nastupao jedino u vrijeme maestra Vladimira Kranjčevića, koji me poznaje još iz doba kad me je ohrabrio u riječkoj školi "Ivan Matečić Ronjgov". Kasnije me je u ratnim godinama pozvao u Zagreb da pjevam u "Carmen", a zatim i u Varaždin, a ja sam se rado odazvao pozivima, usprkos velikoj zauzetosti, jer nikad nisam zaboravio kako me je hrabrio kao početnika. Nekoliko puta sam nastupao i u dvorani "Vatroslav Lisinski" i to je bilo sve. U Rijeci nisam bio omiljen od početka karijere, a u Splitu su me prvi put pozvali tek prošle godine. Možda je problem bio i u meni. Naime, ugovorima sam bio vezan dvije, tri godine unaprijed, a ovdje se često sve organizira u zadnji trenutak pa nam se termini nisu poklopili.

NACIONAL: Prošle godine ste pjevali u četiri različite produkcije na četiri različita jezika u četiri države. Kako to uspijivate uskladiti i kako ovlastate svim tim jezicima?

- To mi se stalno događa, a ponekad pjevam u čak sedam produkcija. Prošle godine pjevao sam u "Evgeniju Onjeginu" Čajkovskog na ruskom u Cagliariju na Sardiniji, zatim u Beethovenvom "Fideliju" na njemačkom u Modeni i Regio – Emiliji, te u Baden Badenu u Njemačkoj, onda Offenbachove "Hoffmanove priče" na francuskom u Nici, pa u operi "Gianni Schichi" na talijanskom u Splitu, no talijanski ne računam kao strani jezik. Često pjevam na francuskom i njemačkom, ponekad i na engleskom i staroengleskom, jednom sam pjevao cijelu operu na portugalskom, a zna mi se dogoditi da pjevam i na češkom jeziku. Kako to uspijevam? Prvo mi izvorni govornik polagano pročita u kazetofon tekst opere, a zatim ja ispod originalnog teksta, koristeći samo meni jasne znakove, napišem kako se to izgovara. Onda napravim prijevod teksta. Tek kad razumijem tekst, mogu ga osjetiti i emocionalno interpretirati. Zatim prelazim na muzički dio, učim melodiju, pa odlazim kod pijanista da slazemo pratinju. I to ponavljam, a što se više ponavlja, lakše ulazi u memoriju. Puno mi je bilo teže što sam u "Fideliju" morao govoriti na njemačkom jeziku. Naime, kad pjevate, teško se primijeti strani naglasak, no kad se govori, sve se vidi. Dglavnom sam dobivao dobre kritike; jednom su mi u Francuskoj napisali "kako nisam Francuz, ali imam dobar naglasak".

NACIONAL: U kom smjeru ide današnja opera?

- Ankete govore da više ljudi posjećuje opere nego nogometne stadione. To zvuči pretjerao, no ako uzmete u obzir da samo u Njemačkoj ima 200 teatarata, koji u prosjeku imaju oko tisuću mesta, to znači da samo jedne večeri jednu operu vidi 200 tisuća ljudi. U sedam dana vidi je milijun i 400 tisuća ljudi! Na nogometne utakmice ide se samo vikendom. S druge strane, važni su sponzori, multimilijarderi koji sufinanciraju teatre i bez njih bi mnoga kazališta propala. To još nije slučaj u Italiji gdje su teatri državni, no u Americi je to često jer im se umanjuje porez za iznos koji ulože u kulturu. Koliko čujem, to ni u Hrvatskoj nije rasprostranjeno, a bez sponzorskog novca ne mogu se raditi ni veliki spektakli, koji će privući publiku.

NCL